

Høringsuttalelse fra SVA Utkast til Strategi 2024

SVA er svært positive til den kortfattede formen og ambisjonen om strategien som et redskap for konkrete prioriteringer i strategiperioden. Ved å være poengtert, er den også etterprøvbar.

SVA er fundamentalt enige i ambisjonen om at HiOA/det nye universitetet skal finne sin samfunnsrolle og identitet ved sine tettere koblinger mellom praksisfelt, forskning og utdanning. Det er viktig at det utvikles en god retorikk for å understøtte dette. I den forbindelse ønsker vi at begrepet 'anvendt forskning' ('applied science') ikke nyttes, da det kan oppfattes som å stå i kontrast til grunnforskning ('basic research'). Det er bedre å benytte ord som relevant/-s, praksisnærhet, nyttig osv.

Fra SVAs ståsted er det fem innspill vi helst ser tatt til følge:

- a) Bruken av profesjonsbegrepet
- b) En for sterk innretning mot offentlig sektor
- c) Økologisk bærekraft må ikke utelates som samfunnsutfordring
- d) Tydeligere funksjon for forskning i HiOA
- e) En forbedret organisasjon

Til a) Profesjonsbegrepet. Vi oppfatter begrepet som noe gammelmodig, og et ord som i for stor grad er assosiert med at noen bestemte fag og/eller yrker selv omtaler seg som profesjon. Disse yrkene karakteriseres av at yrkesutøvere er godt organisert, og at deres 'profesjonsorganisasjon' er en kombinasjon av å være både kunnskapsbærer og en organisert, politisk interesse. Det er knapt andre en profesjonene selv som benytter begrepet i positiv betydning. Illustrerende i så måte er at 'profesjon' får kun 249 tusen treff i et Google-søk, mens ordet 'profesjonskamp' får 22 ganger så mange treff – 5,5 mill. Begrepet er en identitetsmarkør for grupper med behov for å skille seg fra andre, og gir etter SVAs syn en alt for sterk tilknytning til en politisk strategi fra bestemte yrkesgrupper, hvis agenda ('profesjonsinteresse') ikke alltid kun er å bære kompetanse til et praksisfelt, men også å beskytte egeninteresser. Ordet kan derfor med fordel sløyfes, og erstattes med språk som bruker ordene fag, kompetanse, yrke. Sammenstillingen 'profesjonsfag' (punkt 5 – Dimensjon 2) kan for noen framstå som snobbete, det impliserer at det finnes andre fag som ikke er profesjonsfag. Formuleringen av Hovedmål under punkt 5 blir derfor også tvetydig: Skal HiOA gjøre de nåværende profesjonsfagene mer tverrfaglige? Eller skal nye profesjonsfag utvikles med tverrfaglighet? Ordet 'profesjonsnær' er internt stammespråk. En strategi skal ikke bare kommunisere innad, - den skal også være vårt ansikt utad.

For oss er det uklart hva det betyr å 'utvikle profesjonene' (benyttet flere ganger, også i overskrift). Forskningen har selvfølgelig som samfunnsoppdrag å utvikle den kunnskap som gir kompetanse som utøves i de yrker som har klart å tilrive seg en status som 'profesjon'. Men bruken av bestemt form flertall innebærer at det er full enighet om hvem disse profesjonene er. Om man mener lærere, sykepleiere, sosialarbeidere og ingeniører, så hvorfor ikke si det? Dessuten, utvikling av fag og kompetanser går i rasende fart, og det er ikke på noen måte gitt at dette skal skje innenfor profesjonene. Derfor kan vi mer akseptere

formuleringen om at 'vi skal utfordre eksisterende profesjoner'. Det er mer i pakt med forskningens kritiske samfunnsoppdrag.

Til b) En for sterk innretning mot offentlig sektor. Begrepet 'velferdssamfunn' gir en litt for sterkt hentydning til offentlig sektor, særlig når det står alene (jfr Punkt 1 under 3 Formål og profil). VI foreslår derfor heller 'næringsliv og velferdssamfunn'. I Punkt 6 Dimensjon 3 bør det inn en tydeligere ambisjon om også å bidra til utvikling av næringsliv og verdiskapning – ikke bare utvikling av velferdssamfunnet. Privat næringsliv og organisasjoner er en like viktig mottaker av den arbeidskraften vi utdanner som offentlig sektor, dette bør komme tydeligere fram.

Til c) Økologisk bærekraft må ikke utelates som samfunnsutfordring. Strategien har ikke en eneste henvisning til vår tids største utfordring, nemlig omlegging av samfunnet til en økologisk bærekraftig utvikling. Bærekraftsbegrepet benyttes kun i relasjon til velferdssamfunnets bærekraft.

Til d) Tydeligere funksjon for forskningens rolle i HiOA. Som generell kommentar vil vi mene at forskningens rolle er litt uklar, mer preget av rituelle besvergelsen enn av den konkrete operasjonaliserbarheten som strategien ellers legger opp til. Vi vil derfor knytte noen kommentarer de de formuleringene som er benyttet:

«*Profesjonsrelevant forskning*» - gitt våre kritiske merknader til profesjonsbegrepet mener vi denne sammenstillingen gir feil fokus. Forskingen skal vel primært være relevant for de mål- og brukergrupper som 'profesjonene' leverer tjenester til – og ikke for profesjonene som sådan. Forskingen skal vel først og fremst være relevant for morgendagens elever og pasienter – ikke for lærerne og sykepleierne? Det er ikke bra at denne sammenstillingen står under avsnittet **nyskaping**. Viktige, forskningsbaserte utviklinger både innen læring og medisinsk behandling kan i fremtiden godt tenkes å komme fra forskning som dagens profesjoner ikke oppfatter som relevant.

«*Forskningen skal få større plass*» - dette er en intetsigende formulering. Siden dette står under 'profil' bør det konkretiseres til (f.eks.) at oppdragsforskning bør få større plass i alle utdanningene og (særlig at) forskning skal utvikles i tett samarbeid med praksisaktører. Det er for å få et fremragende utdanningsinnhold at forskningen er nødvendig. Det er vel for at vi skal tilby bedre utdanninger at vi styrker forskningen – ikke primært for at vi skal bli et forskningsinstitutt. 'Praksisfeltets kunnskapsutfordringer skal være våre forskningsspørsmål'. Og så bør det stå noe om hvordan vi skal være nyskapende på å koble sammen praksisdreven forskning til nytt utdanningsinnhold. I det grafiske designet kan det gjøres mye ut av en trekant mellom praksis, forskning og utdanning – kanskje også noe som kan inspirere en ny logo.

«*Et klart anvendt perspektiv på vår forskning*» - dette er en litt uheldig formulering, fordi den kan leses som å være en markør mot grunnforskning/basic research. Det er vel neppe meningen, poenget er vel at vår forskning skal være relevant for problemløsningskapasiteten i næringsliv og velferdssamfunn?

Under 8 – Dimensjon 5 savner vi en tydelig formulering på å utvikle akademiske karriereveier, - og da en tydelig satsing på 'post doktor' stipend. Vi har i dag kanskje for mange ph.d. studenter i forhold til post-doc-stipend. Har vi ikke en attraktiv karrierestrategi for det flinkeste ph-d.studentene mister vi dem til våre konkurrenter.

e) En bedre organisasjon Høringsdokumentet retter oppmerksomheten mot "ansatte som muliggjør strategien". Det pekes på manglende forskerkompetanse på alle nivåer, manglende publisering og forholdstallet mellom adm og vitenskapelig personale. Dokumentet bør vri oppmerksomheten mot at vi skal utvikle en bedre fungerende organisasjon. Det er ikke primært mangler ved ansatte som hindrer måloppnåelse, vi må rette oppmerksomheten mot mangler i organisering og ledelse. Manglende forskerkompetanse er ansvaret primært til ledere som foretar ansettelse. Endring er en del av en organisasjons ordinære virksomhet. Ledere på alle nivåer har et særskilt ansvar for å initiere og fasilitere endringsprosesser. Ledelse er ikke først og fremst å forvalte og etterleve regelverk, selv om det også må gjøres. Ledelse er å få enkeltindivider til å jobbe for organisasjonens felles mål. Vi må derfor stille større krav til lederes endringsevne og endringsvilje. I utgangspunktet er mangler, svakheter, ubenyttede forbedringsmuligheter lederes ansvar. Ansvar må ikke skyves nedover. Ledelse på akademiske institusjoner dreier seg mye om ansvarliggjøring i form av tillitsbasert ledelse.